

σιον μίσθωμα συμφωνημένον, μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς μισθώσεως ἴσον ἀριθμὸν βοσκημάτων καὶ τῆς αὐτῆς ἡλικίας τῶν παραδοθέντων εἰς τὸν βοσκὸν Πελοπν. (Ἄρκ. καδ.): Ἐδωκα τὰ πρόβατα ἀφεντικά. Συνών. ἀφεντικᾶτα.

ἀφεντικᾶτα ἐπίρρ. Πελοπν. (Λεντεκ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. ἀφεντικᾶ καὶ τῆς καταλ. -ᾶτα (I).

Ἀφεντικᾶ 2, ὁ ἰδ.: Ἐδωκα τὰ πρόβατα ἀφεντικᾶτα.

ἀφεντικός ἐπίθ. κοιν. ἀφεντικός βόρ. ἰδιωμ. ἀφεντικός πολλαχ. ἀφενδ'κός ἐνιαχ. ἀφενδικός πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. ἀφενδ'κός Λέσβ. ἀφεντ'κός Μύκ. Σκῦρ. ἀφεντικός Πελοπν. (Ἀνδρίτ. Κόρινθ.) ἀφεντικός Μακεδ. (Βελβ.) Ἰφεντικός Νάξ. κ.ά. Θηλ. ἀφενδικῆνα Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀφεντικός, ὁ ἐκ τοῦ μεταγν. αὐθεντικός. Ἰδ. Μαχαιρ. 1, 108 (ἐκδ. RDawkins) «ἔδωκέν του καὶ ἕναν ἀφεντικὸν κανίσκιν».

A) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἀφέντην, τὸν ἄρχοντα, τὸν κύριον πολλαχ.: Ἀφεντικὴ ζωή. Ἀφεντικὰ λιβάδια. Ἀφεντικός γάμος. Ἀφεντικὰ χιτήματα κοιν. || Φρ. Εἶν' ἀφεντικὸ βολύμι (οὐδένα διατρέχει κίν. δυνον) Πελοπν. (Βυτίν.) || Γνωμ. Ὅμοιος τρώει ἀφενδικὸ ψωμὶ τὸ νοῦ του πρέπει νά' χη Πελοπν. (Μάν.) Γαιδουρινὰ μοῦτρα, ἀφεντικὴ ζωή (ὁ ἀναιδὴς ἀπολαύει τῶν τοῦ βίου ἀνέτως) Πελοπν. (Παππούλ. κ.ά.) Ἀφεντικός ὁρισμὸς καὶ τὰ σκυλλὰ δεμένα (ὅτι πᾶσα διαταγὴ τῆς ἐξουσίας πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ, συνών. παροιμ. βασιλικὴ διαταγὴ κτλ.) Πελοπν. || Παροιμ. Ἀφεντικὸ μολύβι δὲν βουλᾶ (πβ. μεσν. «βασιλικὸς μολύβδος οὐ καταδύεται», ὅτι τῶν ἰσχυρῶν τὰ πράγματα εἶναι ἀσφαλῆ οὐδενὸς τολμῶντος νὰ τὰ σφετερισθῇ. Ἰδ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 3, 65) Κάρπ. Τ' ἀφεντικὸ μολύβι, 'ς τὴ θάλασσα νὰ πέσῃ, δὲ χάνεται (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Κορινθ.) || Ἄσμ.

Ποῦ νὰ βρεθῇ βασιλικὸς δασὺς σὰ δὰ μαλλιά σου

κ' ἕνα κεφάλι ἀφενδικὸ σὰ γαί τῆς ἀφενδικᾶς σου

(ἐκ μοιρολ.) Πελοπν. (Μάν.) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀφενδικὸ καὶ Ἀφενδικὰ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) β) Ὁ ἄξιος αὐθέντου, ὁ ἀρίστης ποιότητος, ἐξαιρετος Κύπρ. Πελοπν. (Ἀχαῖα Ἡλ.) κ.ά.: Μετάξιν ἀφεντικὸν Κύπρ. || Αἰνιγμ. Ἀσκαφο, ἀφύτευτο κί ἀφεντικὸ μαγέρεμα (τὰ ὕδνα) Ἀχαῖα Ἡλ. 2) Ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ἐξουσίαν, κρατικός, δημόσιος Ζάκ. Κύπρ. κ.ά.: Ἄσμ.

Ὅσα βρεθοῦν ἀφεντικὰ ἄς ἔν' δικά τους τέλεια

(ἐνν. κτήματα) Κύπρ.

B) Οὐς. 1) Κρατικός, δημόσιος ἄνθρωπος Πελοπν. (Μάν.): Ἄσμ.

Γερανοφόροι ἔρχονται | καὶ λέον νὰ 'ναι ἀφεντικοὶ Μάν.

Φουσιανελλᾶδες καὶ στενοὶ | καὶ λέον νὰ 'ναι ἀφεντικοὶ αὐτόθι. 2) Ἀρσεν. καὶ οὐδ., προϊστάμενος ἀτόμων ἢ ομάδων, κύριος κοιν.: Νὰ δοῦμε τί λέει κί ὁ ἀφεντικός. Ἐχει καλοὺς ἀφεντικούς ἢ καλὰ ἀφεντικὰ κοιν. || Φρ. Τ' ἀφεντικοῦ τὰ γένεια (οἱ εἰς τμήμα ἀγροῦ ἀφινόμενοι κατὰ τὸν θερισμὸν ἀθέριστοι στάχυες) Πελοπν. (Βούρβουρ.) || Γνωμ. Τὸ καλὸ ἀφενδικὸ ἀργεὶ νὰ δείξῃ Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. Συνών. ἀφέντης 4, τοῦ οὐδ. πληθ. ἀφεντικὰ συνών. τὸ ἀγαδικὰ 1. Τὸ οὐδ. εὐχρηστον ὡς προσφώνησις καὶ προσηγορία πρὸς ἑκφρασιν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πολλαχ.: Τ' ἀφεντικὸ νὰ μὲ προσιμᾶ, ἅμα ἔχει δουλειά. Συνών. κύριος. β) Ἀρσεν. καὶ οὐδ., ἰδιοκτήτης, κύριος κοιν.: Ὁ ἀφεντικός τοῦ μαγαζιοῦ - τοῦ σπιτιοῦ - τοῦ χωραφιοῦ κττ. Τ' ἀφεντικὸ τοῦ μουλαριοῦ - τοῦ σκύλλου κττ. κοιν. || Φρ. Ἀφεντικὸ τοῦ σπιτιοῦ (ὁ οἰκουρὸς ὄφης ἢ σαύρα, συνών. φρ.

νοικοκύρις τοῦ σπιτιοῦ. Ἰδ. ΝΠολίτ. Παραδ. 1073 κέξ.) Χίος (Καρδάμ. κ.ά.) || Γνωμ. Τοῦ μάτ' τ' ἀφεντικοῦ παχέν' τ' ἄλλουγον (ἢ ἐπίβλεψις τοῦ κυρίου συντελεῖ εἰς εὐδωσιν τοῦ ἔργου) Στερελλ. (Εὐρυταν.) || Παροιμ. Ἐέρει ὁ σκύλλος τὸν ἀφεντικό του (μάτην περιποιεῖσαι τὸν ξένον, διότι δὲν λησμονεῖ τοὺς οἰκείους του) Βάρν. Ὁ γάττος γιὰ τὸ φαεῖ του βγάξει κάποτε τὸ μάτι τ' ἀφεντικοῦ του ἸΒενιζέλ. Παροιμ. 179, 46. Συνών. ἀφέντης 4β. 3) Οὐδ. πληθ., οἱ βουλευταὶ Σάμ. 4) Οὐδ., ψυχὴ φονευθέντος ζώου ἢ ἀνθρώπου προσηλωμένη εἰς ὠρισμένον τόπον καὶ βλάπτουσα ἢ εὐεργετοῦσα τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοὺς ὁποίους ἐμφανίζεται Χίος. Συνών. στοιχειό.

5) Ἀρσεν., ἀστυνόμος Κορσ. 6) Οὐδ., οἰκία ἄρχοντος, φιλοφρονήσεως δὲ χάριν πᾶσα οἰκία Λέσβ.: Ἡρταμι 'ς τ' ἀφενδικὸ σας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀφεντόσπιτο.

ἀφεντικούλλης ὁ, LRoussel Grammaire 325.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. ἀφεντικός.

Θωπευτικὴ προσηγορία κυρίου πρὸς ἑκφρασιν τιμῆς καὶ στοργῆς. Συνών. ἀφεντιούδης, ἀφεντουλλάκι, ἀφεντούλλης 2, ἀφεντούτσικος.

ἀφεντίτσης ὁ, ἀμάρτ. ἀφεντίτσης Θράκ. (Σαρεκκλ.) ἀφεντίτσης Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. αὐθεντίτσης. Ἰδ. Λαογρ. 1 (1909) 568 «ἐγέννησα τὸν κύρι μου τὸν ἐμὸν αὐθεντίτσην».

1) Προσφώνησις τιμητικὴ Θράκ. (Αἰν.): Ἄσμ.

Ἀφένδη, ἀφεντίτση μου, πέδε φορὸς ἀφένδη.

Συνών. ἀφεντικός Β 2, κύριος. 2) Πατήρ (ἐν Σαρεκκλ. μόνον προκειμένου περὶ πατρὸς ἐγγάμου ἱερέως) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λέσβ.

Πβ. ἀφέντης, ἀφεντικός.

ἀφεντο- κατάλ. κοιν.

Θέμα τοῦ οὐς. ἀφέντης.

Δι' αὐτοῦ ὡς ἀ' συνθετικοῦ σχηματίζονται οὐσιαστικὰ δηλοῦντα 1) Τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀφέντην, οἶον: ἀφεντόξυλο, ἀφεντόπαιδο, ἀφεντοπάλατο, ἀφεντόσπιτο, ἀφεντοχώραφο κττ. 2) Τὸν ἔχονα ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικὰ ἀφέντη ἢ ὁμοιάζοντα πρὸς ἀφέντην, ἥτοι μεγαλοπρεπῇ, ἀξιοπρεπῇ, οἶον: ἀφεντιάνθρωπος, ἀφεντόγερος, ἀφεντογυναῖκα, ἀφεντοδεσπότης, ἀφεντόπαππας κττ.

ἀφεντόγερος ὁ, Πελοπν. (Πάτρ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀφέντης καὶ γέρος.

Γέρων εὐπαρουσίαστος, εὐγενὴς ἢ ἐλευθέριος.

ἀφεντογυναῖκα ἡ, πολλαχ. ἀφεντουγ'ναῖκα πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. ἀφενδογυναῖκα Ζάκ. κ.ά. ἀφεντογύναικο τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀφέντης καὶ γυναῖκα.

Γυνὴ εὐπαρουσίαστος καὶ εὐγενὴς τοὺς τρόπους ἔνθ' ἄν.: Συνών. ἀρχοντιογυναῖκα 1.

ἀφεντογυρεμένος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀφέντης καὶ τοῦ γυρεμένος μετοχ. τοῦ ρ. γυρεύω.

Ὁ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων περιζήτητος: Ἄσμ.

Μηδὲ κεφάλια γνωστικὰ κί ἀφεντογυρεμένα.

ἀφεντοδεσπότης, ἰδ. ἀφεντο- 2.

ἀφεντοζῶ πολλαχ. ἀφενδοζῶ Θράκ. (Μυριόφ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀφέντης καὶ τοῦ ρ. ζῶ.

Ζῶ ὡς ἀφέντης, εὐμαρῶς, εὐδαιμόνως, χωρὶς στερεήσεις. Συνών. ἀρχοντοζῶ, ἀρχοντοπερνῶ, ἀρχοντοπορεύω 1.

